

यजु

अभिनव

Exam Date - 20.11.24

पुस्तिका में पृष्ठों की संख्या : 16
Number of Pages in Booklet : 16
पुस्तिका में प्रश्नों की संख्या : 150
No. of Questions in Booklet : 150

LSK-24

प्रश्न-पुस्तिका संख्या व बारकोड/
Question Booklet No. & Barcode

810533

इस प्रश्न-पुस्तिका को तब तक न खोलें जब तक कहा न जाए। Do not open this Question Booklet until you are asked to do so.

Paper Code : 05

Sub : Yajurved

अधिकतम अंक : 300

समय : 03 घण्टे + 10 मिनट अतिरिक्त*

Paper-II

Maximum Marks : 300

Time : 03 Hours + 10 Minutes Extra*

प्रश्न-पुस्तिका के पेपर की सील/पोलिथीन बैग को खोलने पर प्रश्न-पत्र हल करने से पूर्व परीक्षार्थी यह सुनिश्चित कर लें कि :

- प्रश्न-पुस्तिका संख्या तथा ओ.एम.आर. उत्तर-पत्रक पर अंकित बारकोड संख्या समान है।
- प्रश्न-पुस्तिका एवं ओ.एम.आर. उत्तर-पत्रक के सभी पृष्ठ व सभी प्रश्न सही मुद्रित हैं। समस्त प्रश्न, जैसा कि ऊपर वर्णित है, उपलब्ध हैं तथा कोई भी पृष्ठ कम नहीं है/ मुद्रण त्रुटि नहीं है। किसी भी प्रकार की विमंगति या दोषपूर्ण होने पर परीक्षार्थी वीक्षक से दूसरा प्रश्न-पत्र प्राप्त कर लें। यह सुनिश्चित करने की जिम्मेदारी अभ्यर्थी की होगी। परीक्षा प्रारम्भ होने के 5 मिनट पश्चात् ऐसे किसी दावे/आपत्ति पर कोई विचार नहीं किया जायेगा।

On opening the paper seal/polythene bag of the Question Booklet before attempting the question paper, the candidate should ensure that :

- Question Booklet Number and Barcode Number of OMR Answer Sheet are same.
- All pages & Questions of Question Booklet and OMR Answer Sheet are properly printed. All questions as mentioned above are available and no page is missing/misprinted.

If there is any discrepancy/defect, candidate must obtain another Question Booklet from Invigilator. Candidate himself shall be responsible for ensuring this. No claim/objection in this regard will be entertained after five minutes of start of examination.

परीक्षार्थियों के लिए निर्देश

1. प्रत्येक प्रश्न के लिये एक विकल्प भरना अनिवार्य है।
 2. सभी प्रश्नों के अंक समान हैं।
 3. प्रत्येक प्रश्न का मात्र एक ही उत्तर दीजिए। एक से अधिक उत्तर देने की दशा में प्रश्न के उत्तर को गलत माना जाएगा।
 4. OMR उत्तर-पत्रक इस प्रश्न-पुस्तिका के अन्दर रखा है। जब आपको प्रश्न-पुस्तिका खोलने को कहा जाए, तो उत्तर-पत्रक निकाल कर ध्यान से केवल नीले बॉल पॉइंट पेन से विवरण भरें।
 5. कृपया अपना रोल नम्बर ओ.एम.आर. उत्तर-पत्रक पर सावधानीपूर्वक सही भरें। गलत उत्तर नम्बर भरने पर परीक्षार्थी स्वयं उत्तरदायी होंगे।
 6. ओ.एम.आर. उत्तर-पत्रक में करेक्शन पेन/व्हाइटनर/सफेदा का उपयोग निषिद्ध है।
 7. प्रत्येक गलत उत्तर के लिए प्रश्न अंक का 1/3 भाग काटा जायेगा। गलत उत्तर से तात्पर्य अशुद्ध उत्तर अथवा किसी भी प्रश्न के एक से अधिक उत्तर से है।
 8. प्रत्येक प्रश्न के पांच विकल्प दिये गये हैं, जिन्हें क्रमशः 1, 2, 3, 4, 5 अंकित किया गया है। अभ्यर्थी को सही उत्तर निर्दिष्ट करते हुए उनमें से केवल एक गोले (बबल) को उत्तर-पत्रक पर नीले बॉल पॉइंट पेन से गहरा करना है।
 9. यदि आप प्रश्न का उत्तर नहीं देना चाहते हैं तो उत्तर-पत्रक में पांचवें (5) विकल्प को गहरा करें। यदि पांच में से कोई भी गोला गहरा नहीं किया जाता है, तो ऐसे प्रश्न के लिये प्रश्न अंक का 1/3 भाग काटा जायेगा।
 - 10.* प्रश्न-पत्र हल करने के उपरान्त अभ्यर्थी अनिवार्य रूप से ओ.एम.आर. उत्तर-पत्रक जांच लें कि समस्त प्रश्नों के लिये एक विकल्प (गोला) भर दिया गया है। इसके लिये ही निर्धारित समय से 10 मिनट का अतिरिक्त समय दिया गया है।
 11. यदि अभ्यर्थी 10% से अधिक प्रश्नों में पांच विकल्पों में से कोई भी विकल्प अंकित नहीं करता है, तो उसको अयोग्य माना जायेगा।
 12. मोबाइल फोन अथवा अन्य किसी इलेक्ट्रॉनिक यंत्र का परीक्षा हॉल में प्रयोग पूर्णतया वर्जित है। यदि किसी अभ्यर्थी के पास ऐसी कोई वर्जित सामग्री मिलती है तो उसके विरुद्ध आयोग द्वारा नियमानुसार कार्यवाही की जायेगी।
- चेतावनी :** अगर कोई अभ्यर्थी नकल करते पकड़ा जाता है या उसके पास से कोई अनधिकृत सामग्री पाई जाती है, तो उस अभ्यर्थी के विरुद्ध पुलिस में प्राथमिकी दर्ज कराते हुए राजस्थान सार्वजनिक परीक्षा (भर्ती में अनुचित साधनों की रोकथाम अध्यापय) अधिनियम, 2022 तथा अन्य प्रभावी कानून एवं आयोग के नियमों-प्रावधानों के तहत कार्यवाही की जाएगी। साथ ही आयोग ऐसे अभ्यर्थी को भविष्य में होने वाली आयोग की समस्त परीक्षाओं से विवर्जित कर सकता है।

INSTRUCTIONS FOR CANDIDATES

1. It is mandatory to fill one option for each question.
 2. All questions carry equal marks.
 3. Only one answer is to be given for each question. If more than one answers are marked, it would be treated as wrong answer.
 4. The OMR Answer Sheet is inside this Question Booklet. When you are directed to open the Question Booklet, take out the Answer Sheet and fill in the particulars carefully with Blue Ball Point Pen only.
 5. Please correctly fill your Roll Number in OMR Answer Sheet. Candidate will themselves be responsible for filling wrong Roll No.
 6. Use of Correction Pen/Whitener in the O.M.R. Answer Sheet is strictly forbidden.
 7. 1/3 part of the mark(s) of each question will be deducted for each wrong answer. A wrong answer means an incorrect answer or more than one answers for any question.
 8. Each question has five options marked as 1, 2, 3, 4, 5. You have to darken only one circle (bubble) indicating the correct answer on the Answer Sheet using BLUE BALL POINT PEN.
 9. If you are not attempting a question then you have to darken the circle '5'. If none of the five circles is darkened, one third (1/3) part of the marks of question shall be deducted.
 - 10.* After solving question paper, candidate must ascertain that he/she has darkened one of the circles (bubbles) for each of the questions. Extra time of 10 minutes beyond scheduled time, is provided for this.
 11. A candidate who has not darkened any of the five circles in more than 10% questions, shall be disqualified.
 12. Mobile Phone or any other electronic gadget in the examination hall is strictly prohibited. A candidate found with any of such objectionable material with him/her will be strictly dealt as per rules.
- Warning :** If a candidate is found copying or if any unauthorized material is found in his/her possession, F.I.R. would be lodged against him/her in the Police Station and he/she would liable to be prosecuted under Rajasthan Public Examination (Measures for Prevention of Unfair Means in Recruitment) Act, 2022 & any other laws applicable and Commission's Rules-Regulations. Commission may also debar him/her permanently from all future examinations.

उत्तर-पत्रक में दो प्रतियाँ हैं - मूल प्रति और कार्बन प्रति। परीक्षा समाप्ति पर परीक्षा कक्ष छोड़ने से पूर्व परीक्षार्थी उत्तर-पत्रक की दोनों प्रतियाँ वीक्षक को सौंपेंगे, परीक्षार्थी स्वयं कार्बन प्रति अलग नहीं करें। वीक्षक उत्तर-पत्रक की मूल प्रति को अपने पास जमा कर, कार्बन प्रति को मूल प्रति से कट लाइन से मोड़ कर सावधानीपूर्वक अलग कर परीक्षार्थी को सौंपेंगे, जिसे परीक्षार्थी अपने साथ ले जायेंगे। परीक्षार्थी को उत्तर-पत्रक की कार्बन प्रति चयन प्रक्रिया पूर्ण होने तक सुरक्षित रखनी होगी एवं आयोग द्वारा माँगे जाने पर प्रस्तुत करनी होगी।

1. विश्वकर्मा विशेषणं वर्तते -
 (1) विष्णोः (2) ब्रह्मणः
 (3) विश्वकर्मणः (4) गोः
 (5) अनुत्तरितः प्रश्नः
2. अपां प्रणयने विनियुक्ता कण्डिका वर्तते -
 (1) कस्त्वा युनक्ति। (2) सा विश्वायुः।
 (3) व्वसोः पवित्रमसि। (4) अग्ने वृत्तपते।
 (5) अनुत्तरितः प्रश्नः
3. 'हृदे त्वा।' इति कण्डिका कस्मिन्ध्याये वर्तते ?
 (1) षष्ठेऽध्याये (2) सप्तमेऽध्याये
 (3) अष्टमेऽध्याये (4) नवमेऽध्याये
 (5) अनुत्तरितः प्रश्नः
4. 'वाचस्पतये पवस्व' अत्र रेखाङ्कित पवस्व शब्दस्य भावः वर्तते -
 (1) आगच्छ (2) गच्छ
 (3) उपविश (4) आकारय
 (5) अनुत्तरितः प्रश्नः
5. 'विवस्वन्नादित्यैष ते' मन्त्रानेन दधि म च केन मिश्रयति ?
 (1) चमसेन (2) शम्यया
 (3) पाषाणेन (4) नखैः
 (5) अनुत्तरितः प्रश्नः
6. स्वरित स्वरस्य गोत्रः कः ?
 (1) गौतमः (2) भारद्वाजः
 (3) गार्ग्यः (4) वशिष्ठः
 (5) अनुत्तरितः प्रश्नः
7. प्रणवस्योच्चारणे मात्रा भवति -
 (1) एकमात्रः (2) त्रिमात्रः
 (3) द्विमात्रः (4) अर्द्धमात्रः
 (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

8. वेदाध्ययन-क्रमे हस्तौ कुत्र धारणीयौ ?
 (1) जानुनोपरि (2) मस्तकोपरि
 (3) कटिरुपरि (4) ग्रीवोपरि
 (5) अनुत्तरितः प्रश्नः
9. अधोलिखितेषु कः वर्णोच्चारणे समर्थः ?
 (1) करालः (2) बट्टजिह्वः
 (3) लम्बोष्ठः (4) विनीतः
 (5) अनुत्तरितः प्रश्नः
10. अधोलिखितेषु कः वर्णोच्चारण दोषेषु नैव परिगणितः ?
 (1) प्रशान्तः (2) मूर्ध्निगतः
 (3) अनुनासिकः (4) लम्बोष्ठः
 (5) अनुत्तरितः प्रश्नः
11. पदपाठस्य किं फलमुक्तम् ?
 (1) सूर्यलोकस्य प्राप्तिः
 (2) चन्द्रलोकस्य प्राप्तिः
 (3) सूक्ष्मलोकस्य प्राप्तिः
 (4) भूलोकस्य प्राप्तिः
 (5) अनुत्तरितः प्रश्नः
12. उदात्ताक्षरयोः मध्ये नीचः अवग्रहः भवेत् तदा स्वरः भवेत् ?
 (1) तैरोव्यंजनः (2) क्षेप्रः
 (3) ताथाभाव्यः (4) जात्यः
 (5) अनुत्तरितः प्रश्नः
13. सामान्यतया माध्यन्दिन विरोधी स्वरः कः ?
 (1) ताथाभाव्यः (2) तैरोविरामः
 (3) प्रश्लिष्टः (4) अभिनिहितः
 (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

14. "एकश्रुतिः" कस्य अपरं नाम उच्यते ?

- (1) निहितस्वरस्य (2) प्रचयस्वरस्य
(3) पादवृत्तस्य (4) जात्यस्य
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810533

15. अधोलिखितेषु कः हस्तदोषेषु नैव परिगणितः ?

- (1) स्वस्तिकः (2) दण्डः
(3) स्फुटः (4) अव्यक्तः
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810333

16. ब्रह्मनित्यकर्मसमुच्चय-ग्रन्थस्य प्रणेता कोऽस्ति ?

- (1) उमाशंकरः (2) दुर्गाशंकरः
(3) यज्ञदत्तः (4) अरुणः
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810533

17. क्षत्रियस्य उपनयनं कदा भवति ?

- (1) अष्टवर्षे (2) एकादशवर्षे
(3) द्वादशवर्षे (4) षोडशवर्षे
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810533

18. बटुकस्योपनयन-संस्काराधिकार-प्राप्त्यर्थं गायत्री-मन्त्र-जपं कः करोति ?

- (1) यजमानः (2) आचार्यः
(3) ब्रह्मा (4) माणविकः
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810533

19. उपनयनकर्मण्यधिकारार्थं कियन्त ब्राह्मणान् भोजयति ?

- (1) त्रिभ्योऽधिकान् (2) चतुर्भ्योऽधिकान्
(3) पञ्चाधिकान् (4) षष्ठाधिकान्
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810333

20. "इयं दुरुक्तमिति" मन्त्रस्य कः ऋषिः ?

- (1) अङ्गिरा (2) वशिष्ठः
(3) विश्वामित्रः (4) वामदेवः
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

21. "अग्ने समिधमिति" मन्त्रस्य देवता काऽस्ति ?

- (1) अग्निः (2) वायुः
(3) सविता (4) गायत्री
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

22. कियन्तः पुरुषाः मधुपर्कभोग्याः भवन्ति ?

- (1) चत्वारोऽर्ध्याः भवन्त्याचार्याः
(2) पञ्चाध्या भवन्त्याचार्याः
(3) षडध्याः भवन्त्याचार्याः
(4) सप्ताध्याः भवन्त्याचार्याः
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

23. मधुपर्कं कतिवारं प्राश्नाति ?

- (1) द्विवारम् (2) त्रिवारम्
(3) चतुःवारम् (4) पञ्चवारम्
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

24. विवाहसंस्कारे किं नाम अग्निं स्थापयेत् ?

- (1) सूर्यनामाग्निम्
(2) योजकनामाग्निम्
(3) शतमङ्गलनामाग्निम्
(4) सौभाग्याग्निम्
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

25. सर्वप्रथमम् अञ्जलिस्थलाजान् कियन्तम् अंशं जुहोति ?

- (1) प्रथमांशम् (2) द्वितीयांशम्
(3) तृतीयांशम् (4) चतुर्थांशम्
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

26. सर्वान् लाजान् कस्मिन् समये आवपन्ति ?

- (1) एक-प्रदक्षिणानन्तरम्
- (2) द्वितीय-प्रदक्षिणानन्तरम्
- (3) तृतीय-प्रदक्षिणानन्तरम्
- (4) चतुर्थ-प्रदक्षिणानन्तरम्
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810533

27. जयाहोमस्य मन्त्र संख्या कास्ति ?

- (1) द्वादश
- (2) त्रयोदश
- (3) चतुर्दश
- (4) पंचदश
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810533

28. निघण्टौ अश्व नामानि कियन्ति ?

- (1) त्रिविंशतिः
- (2) सप्तविंशतिः
- (3) पञ्चविंशतिः
- (4) षड्विंशतिः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810533

29. अधोलिखितेषु कः मेघस्य पर्यायः नास्ति ?

- (1) पुरूभोजा
- (2) अहना
- (3) अश्मा
- (4) वराहः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810533

30. निघण्टोः साधारणानि नामानि कियन्ति

- (1) षट्
- (2) सप्त
- (3) अष्ट
- (4) नव
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810533

31. समुद्रस्य पर्यायोऽस्ति—

- (1) हिरण्यम्
- (2) रश्मिः
- (3) अन्तरिक्षम्
- (4) उदकम्
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

32. इषे त्वा इत्यास्याः कण्डिकायाः वेददीपभाष्ये कर्माणि कतिविधानि प्रतिपादितानि ?

- (1) त्रिविधानि
- (2) चतुर्विधानि
- (3) पञ्चविधानि
- (4) षट्विधानि
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810533

33. 'वेषाय वाम्' इत्यत्र रेखाङ्कितपदस्य भावः विद्यते -

- (1) वेशभूषा
- (2) व्याप्तिः
- (3) पुष्ट्यै
- (4) धनाय
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

34. 'दुर्याः' इति कस्य नाम ?

- (1) दूरस्थाः
- (2) ग्रहाः
- (3) निकटस्थाः
- (4) गृहाः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

35. 'मा भेर्मा' इत्यत्र कस्य सम्बोधनं प्राप्यते ?

- (1) यजमानस्य
- (2) अध्वर्योः
- (3) पुरोडाशस्य
- (4) धेनोः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

36. मयीदम् इत्यत्र स्वरः वर्तते -

- (1) मकार अनुदात्तः
- (2) यकार अनुदात्तः
- (3) सर्वेः उदात्ताः
- (4) यकारः स्वरितः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

37. आयम् इति पदं वर्तते -

- (1) सर्वोदात्तः
- (2) सर्वानुदात्तः
- (3) एकस्वरितः
- (4) आद्यानुदात्तः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

38. 'सनः' पदेऽस्मिन् इत्यत्र स्वरः वर्तते -

- (1) उदात्तः, अनुदात्तः
- (2) अनुदात्तः, उदात्तः
- (3) स्वरितः, उदात्तः
- (4) उदात्तः, स्वरितः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

39. उव्वटकृतशुक्लयजुर्वेदभाष्य-नाम वर्तते -

- (1) वेददीपभाष्यम्
- (2) वेदार्थप्रकाशभाष्यम्
- (3) मन्त्रभाष्यम्
- (4) श्रुतिभाष्यम्
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

40. दर्शपूर्णमासेष्टिमन्त्राः कस्यां कण्डिकायां समाप्यन्ते ?

- (1) अग्ने व्रतपते व्रतं चरिष्यामि
- (2) अग्ने व्रतपते व्रतमचारिषम्
- (3) अग्ने गृहपते सुगृहपतिः
- (4) अग्रये कव्यवाहनाय
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810533

41. 'जिन्वति' पदस्यार्थः भवति -

- (1) द्वेषकर्मा
- (2) त्यागकर्मा
- (3) हिंसाकर्मा
- (4) प्रीतिकर्मा
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810533

42. "उच्चावचाः पदार्था भवन्तीति" इति कः कथयति ?

- (1) शाकटायनः
- (2) यास्कः
- (3) गार्ग्यः
- (4) औपमन्यवः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810533

43. निरुक्तानुसारम् आचार्यः कस्मात् ?

- (1) अध्यापनं करोति ?
- (2) आचारं ग्राहयति ?
- (3) वेदाध्ययनं करोति ?
- (4) दीक्षां प्रयच्छति ?
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810533

44. "नु" इति किमस्ति ?

- (1) नाम
- (2) आख्यतम्
- (3) उपसर्गः
- (4) निपातः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810533

45. यास्कः कस्य देशस्य वास्तव्यः आसीत् ?

- (1) मगधस्य
- (2) मिथिलायाः
- (3) पाटलिपुत्रस्य
- (4) पारस्करस्य
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810533

46. 'अनर्थकाः मन्त्राः' कः कथयति ?

- (1) यास्कः
- (2) कौत्सः
- (3) औपमन्यवः
- (4) शाकटायनः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

47. 'परः सन्निकर्षः संहिता' कस्य कथनमस्ति ?

- (1) यास्कस्य
- (2) पाणिनेः
- (3) पतञ्जलेः
- (4) सायणस्य
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

48. "ज्ञान प्रशंसा-भवति, अज्ञान-निन्दा च" इति निरुक्ते कस्मिन् प्रसंगे पठितम् ?

- (1) निरुक्त लक्षणे
- (2) आख्यात लक्षणे
- (3) निरुक्ते भावविकारे
- (4) निरुक्तस्य प्रयोजने
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

49. कल्याणं किं भवति ?

- (1) आशीषः भवति
- (2) कमनीयं भवति
- (3) आयुः प्राप्तिर्भवति
- (4) ऐश्वर्यम् भवति
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

50. सर्वेऽपि रश्मयः किम् उच्यन्ते ?

- (1) राजानः
- (2) गावः
- (3) मेघाः
- (4) कालाः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

51. कियन्ति अन्तरिक्षनामानि ?

- (1) पंचदश
- (2) षोडश
- (3) सप्तदश
- (4) अष्टादश
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

52. सु अरणः इत्यस्य कोऽर्थः ?
 (1) सुगमनः (2) सुमार्गः
 (3) सुज्योतिः (4) सुदूरः
 (5) अनुत्तरितः प्रश्नः
53. 'त्वाष्ट्रः' इति शब्दस्य कोऽर्थः ?
 (1) देवता (2) असुरः
 (3) पितरः (4) मनुष्यः
 (5) अनुत्तरितः प्रश्नः
54. कियन्ति उषोनामानि ?
 (1) पञ्चदश (2) षोडश
 (3) सप्तदश (4) द्वादश
 (5) अनुत्तरितः प्रश्नः
55. "अवातिरत" शब्दस्य कोऽर्थः ?
 (1) अगच्छन् (2) आगच्छति
 (3) विवर्तयति (4) अवाहन्
 (5) अनुत्तरितः प्रश्नः
56. "मेहतीति सतः" कस्य निर्वचनम् ?
 (1) मेघस्य (2) मत्स्यस्य
 (3) मरुतः (4) मनुष्यस्य
 (5) अनुत्तरितः प्रश्नः
57. माध्यन्दिनशतपथब्राह्मणे सायणकृतभाष्यस्य नाम
 वर्तते -
 (1) वेददीपभाष्यम्
 (2) वेदार्थप्रकाशभाष्यम्
 (3) मन्त्रभाष्यम्
 (4) वेदामृतभाष्यम्
 (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810533

810533

810533

810533

810533

810533

58. माध्यन्दिनशतपथब्राह्मणस्य प्रथमकाण्डं वर्तते -
 (1) अध्वरनामकम् (2) सवननामकम्
 (3) चितिनामकम् (4) हविर्यज्ञनामकम्
 (5) अनुत्तरितः प्रश्नः
59. देवानां व्रतपतिः कः ?
 (1) इन्द्रः (2) विष्णुः
 (3) प्रजापतिः (4) अग्निः
 (5) अनुत्तरितः प्रश्नः
60. द्वन्द्वपात्रेषु अग्निहोत्रहवण्याः युग्मं वर्तते -
 (1) कृष्णाजिनम् (2) स्फ्यः
 (3) शूर्पम् (4) शम्या
 (5) अनुत्तरितः प्रश्नः
61. माध्यन्दिनशतपथब्राह्मणे सर्वादौ प्राप्यते -
 (1) पुरोडाशकरणम् (2) पात्रासादनम्
 (3) अपां प्रणयनम् (4) कपालोपधानम्
 (5) अनुत्तरितः प्रश्नः
62. 'शर्मासि' उच्यते -
 (1) कृष्णाजिनाय (2) उलूखलाय
 (3) शूर्पाय (4) शम्यायै
 (5) अनुत्तरितः प्रश्नः
63. 'सहस्रभृष्टिः' विशेषणं वर्तते -
 (1) स्फ्यस्तुतिः (2) सुवः स्तुतिः
 (3) शम्यायाः स्तुतिः (4) पवित्रस्य स्तुतिः
 (5) अनुत्तरितः प्रश्नः
64. स्तम्बयजुर्हरेण अग्नीध्रः गच्छति -
 (1) पूर्वस्याम् (2) पश्चिमे
 (3) उत्तरस्याम् (4) दक्षिणे
 (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

65. यदा असुरैः विष्णुः शायितः तदा सः दक्षिणदिशातः आवृत्तः आसीत् -

- (1) जगतीछन्दसा (2) त्रिष्टुप्छन्दसा
(3) बृहतीछन्दसा (4) गायत्रीछन्दसा
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

66. यज्ञात्मको विष्णुः कुत्र गोपायितः ?

- (1) ओषधीनां मूले (2) पृथिव्याभ्यन्तरे
(3) वृक्षाणां मध्ये (4) गहनमण्डले
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

67. पूर्वं परिग्रहे कियत्यः व्याहृत्यः अध्वर्युः पठति ?

- (1) षट् (2) द्वादश
(3) षोडश (4) अष्टादश
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

68. देवपात्राणां शुद्धिकरणाय पारिभाषिकपदं वर्तते -

- (1) निर्णेजनम् (2) प्रक्षालनम्
(3) मार्जनम् (4) प्रोक्षणम्
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

69. द्रव्यसंस्कारे आदौ सम्मार्जनं क्रियते -

- (1) आज्यपात्रस्य (2) सुचेः
(3) सुचः (4) शंकोः
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

70. 'अदित्यै रास्नासि' प्रकरणे प्रयुज्यते -

- (1) पूर्वपरिग्रहे (2) पात्रासीदिने
(3) पत्नीसंब्रह्मणे (4) अभिमशनि
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

71. यज्ञस्य प्राणः वर्तते -

- (1) जुहूः (2) उपभृतः
(3) ध्रुवा (4) सुक्
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

72. यथा पुत्रवती स्नेहात् इत्यस्मिन् श्लोके वर्णस्योच्चारणविधिः वर्णितः -

- (1) जकारस्य (2) जकारस्य
(3) यकारस्य (4) नकारस्य
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

73. 'उपधानिनः' विशेषणे न परिगण्यते -

- (1) यवर्णः (2) लवर्णः
(3) शवर्णः (4) कवर्णः
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

74. घातादयः रङ्गाः सन्ति के ?

- (1) त्रयः (2) पञ्च
(3) सप्त (4) अष्ट
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

75. ऽउपागा उदाहरणं वर्तते -

- (1) निर्घातस्य (2) वज्रिणस्य
(3) अहिणस्य (4) प्रहिणस्य
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

76. रङ्गसमुत्पन्नविषये असत्यं वर्तते -

- (1) पूर्वमक्षरं नोग्रसेत्
(2) स्वरस्य दीर्घप्रयोगः
(3) पश्चात् नासिक्यमुच्चार्यते
(4) परमक्षरं ग्रसेत्
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

77. 'औरसम्' इति पदस्य तात्पर्यं विद्यते -

- (1) भ्रातृजम् (2) अपरम्
(3) आत्मजम् (4) अन्यजम्
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

78. रङ्गमिति शब्दार्थो भवति -

- (1) अनुस्वारः (2) अर्द्धानुस्वारः
(3) विसर्गः (4) उभयक्षेत्रो विसर्गः
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810533

79. 'युञ्जानः' इति पदस्य तात्पर्यमस्ति -

- (1) युक्तरूपम्
(2) मातुः पुत्रमुखचुम्बने मुखाकृतिः
(3) प्रयुक्तः
(4) प्रयोगशीलः
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810533

80. सुमत्तः इत्यस्य तात्पर्यमस्ति -

- (1) मदोन्मत्तः (2) स्वमत्तयुक्तः
(3) शान्तः (4) विचारशीलः
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810533

81. अधमानां पाठकानां संख्या वर्तते -

- (1) चतस्रः (2) तिस्रः
(3) पञ्च (4) षट्
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810533

82. पाठकगुणाः भवन्ति -

- (1) षट् (2) पञ्च
(3) त्रयः (4) चत्वारः
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810533

83. स्त्रियः इच्छन्ति -

- (1) लवणम् (2) तिक्तम्
(3) मधुरम् (4) समम्
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810533

84. 'आप्रेडित' पदार्थो भवति -

- (1) सम्बोधनम् (2) द्विरुक्तं त्रिरुक्तं वा
(3) प्रियवचनम् (4) आवाहनम्
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

85. 'उभेसुश्चन्द्रः' इति उपलक्षणं वर्तते -

- (1) अन्तः पदविकाराऽऽगमलोपानामुपचारः
(2) विशिष्टसन्धिः
(3) वाक्यभेदः
(4) उच्चारणभेदः
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

86. उपचरितषत्वनैमित्तिकं कार्यं भवति -

- (1) ठकारेण थकारेण च संयुतम्
(2) षकारयुतम्
(3) धकारयुतम्
(4) नकारसंयुतम्
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

87. 'भारत' इति कस्य नाम वर्तते ?

- (1) पयसः (2) विशिष्टजनस्य
(3) वायोः (4) अग्नेः
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

88. 'आर्त्तिम्' इत्यस्यार्थो विद्यते -

- (1) मूकः (2) क्लीबः
(3) बधिरः (4) पङ्गुः
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

89. 'वेपनः' इत्यस्य तात्पर्यमस्ति -

- (1) स्थिरः (2) कम्पनशीलः
(3) अचलः (4) प्राणरहितः
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

90. 'यज्ञवेशासम्' एतस्यार्थो वर्तते -

- (1) यज्ञाहिंसापरिहारम्
- (2) यजनभूमिः
- (3) यज्ञवस्त्रम्
- (4) यज्ञायुधम्
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810533

91. उपभृत् निर्मायते -

- (1) पलाशकाष्ठेन
- (2) अश्वत्थकाष्ठेन
- (3) वारणकाष्ठेन
- (4) खेदिकाष्ठेन
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810533

810533

92. पौर्णमासेष्टेः विषयेः असत्यं विचार्यताम् -

- (1) पौर्णमासेष्टौ प्रधानयागे त्रयः यागो भवन्ति ।
- (2) पूर्णिमायाम् उपवसथकालः भवति ।
- (3) कृष्णपक्षस्य प्रतिपदि प्रधानयागः अनुष्ठीयते ।
- (4) प्रधानयाग अपि पूर्णिमायामेव भवति ।
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810533

810533

93. प्रायश्चित्तानुष्ठीयते -

- (1) अनुष्ठानस्य मध्ये
- (2) अनुष्ठानस्यावसाने
- (3) तत्कालम्
- (4) अनुष्ठानस्य पूर्णतानन्तरम्
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810533

94. तानस्वरस्य प्रयोगो कुत्र भवति ?

- (1) दानकर्मणि
- (2) प्रतिग्रहकर्मणि
- (3) यात्राकर्मणि
- (4) यज्ञकर्मणि
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

95. "स्नानाचयनादिभिः शौचयुक्तेन ब्रह्मचर्यवता त्रैवर्णिकेन स्वाध्यायोऽध्येतत्वः" इति कस्य वचनम् ?

- (1) महीकस्य
- (2) उव्वटस्य
- (3) सायणस्य
- (4) याज्ञवल्क्यस्य
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

96. निपातस्य गोत्रः कः ?

- (1) काश्यपः वारुणश्च
- (2) भारद्वाजः अत्रिश्च
- (3) वशिष्ठः गार्ग्यश्च
- (4) गौतमः जैमिनीश्च
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

97. शुक्लयजुर्वेदस्य माध्यन्दिनसंहितायां मन्त्रसंख्या कति अस्ति ?

- (1) 1875 (2) 1975
(3) 2075 (4) 2175
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810533

98. चरकानां कति भेदाः भवन्ति ?

- (1) षोडश (2) द्वादश
(3) सप्त (4) अष्ट
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810533

99. वाजसनेयिनां कति भेदाः भवन्ति ?

- (1) पञ्चदश (2) षोडश
(3) सप्तदश (4) अष्टादश
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810533

100. "वेदश्चक्षुः सनातनम्" कस्य कथनमस्ति ?

- (1) याज्ञवल्क्यस्य (2) मनोः
(3) सायणस्य (4) महीधरस्य
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810533

101. वेदस्य कालनिर्धारणे जैकोबी महोदयेन कस्याधारः गृह्यते ?

- (1) नक्षत्रस्याधारः (2) भूगर्भाधारः
(3) ज्योतिषस्याधारः (4) भौगोलिकाधारः
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810533

102. माध्यन्दिनसंहिताविषये असत्यं वर्तते -

- (1) अत्र दर्शपूर्णमासः, पितृयज्ञ, अग्निहोत्रादिविषयाः प्राप्यन्ते ।
(2) अत्र 40 अध्यायाः सन्ति ।
(3) प्रथमेऽध्याये अग्निहोत्रस्य प्रतिपत्तिं दृश्यते ।
(4) नवमेऽध्याये वाजपेयमन्त्राः प्राप्यन्ति ।
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810533

103. ग्रन्थवाचि-वेदशब्दस्य स्वरः किं भवति ?

- (1) आद्युदात्तः (2) अन्त्योदात्तः
(3) आदिस्वरितः (4) जात्यस्वरितः
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

104. आवटिकशाखा परिगणिता

- (1) शुक्लयजुर्वेदे (वाजसनेयिसंहिता)
(2) कृष्णयजुर्वेदे
(3) ऋग्वेदे
(4) सामवेदे
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

105. "एकशतमध्वर्युशाखाः" कस्य वचनमिदम् ?

- (1) पाणिनेः (2) पतञ्जलेः
(3) कात्यायनस्य (4) याज्ञवल्क्यस्य
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

106. ग्रहशान्तिप्रयोगे शान्तिपाठेषु कति मन्त्राः निर्धारिताः सन्ति ?

- (1) नव (2) दश
(3) एकादश (4) द्वादश
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

107. नैवेद्यान्ते किं समर्प्यते ?

- (1) ऋतुफलम् (2) आचमनीयम्
(3) चन्दनम् (4) ताम्बूलम्
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

108. इन्द्रः कस्य अधिदेवता अस्ति ?

- (1) शुक्रस्य (2) गुरोः
(3) बुधस्य (4) चन्द्रस्य
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

109. सर्वोषधिषु कोऽस्ति ?

- (1) पल्लवः (2) यवः
(3) मांसी (4) हिरण्यमै
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

81055

110. पञ्चलोकपालानां स्थापना कस्यां दिशायां भवति ?

- (1) नवग्रहाणामुत्तरे (2) ग्रहाणां पूर्वे
(3) ग्रहाणां पश्चिमे (4) ग्रहाणां दक्षिणे
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

81053

111. कलशस्य सप्त सागराः भवन्ति -

- (1) कण्ठे (2) मूले
(3) मध्ये (4) कुक्षौ
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

10533

112. षोडशमातृका-स्थापनं कस्यां दिशि भवति ?

- (1) ऐशान्याम् (2) आग्नेय्याम्
(3) नैर्ऋते (4) वायव्ये
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

81533

113. 'हिरण्यरूपाः' इत्यनेन मन्त्रेण आहूयते स्थाप्यते च

- (1) शची (2) सावित्री
(3) देवसेना (4) पद्मा
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

10533

114. केन सूत्रेण कलशं वेष्टयेत् ?

- (1) रक्तसूत्रेण (2) कृष्णसूत्रेण
(3) नीलसूत्रेण (4) धवलसूत्रेण
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

115. कलशोपरि पूर्णपात्रं केन मन्त्रेण स्थापयेत् ?

- (1) सुजातो - (2) पूर्णादासि -
(3) याः फलिनीर्या - (4) अश्वत्थिवो -
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

81055

116. माध्यन्दिनशुक्लयजुर्वेदसंहितायां षष्ठेऽध्याये कण्डिका सन्ति -

- (1) षट्त्रिंशी (2) सप्तत्रिंशी
(3) अष्टत्रिंशी (4) पञ्चत्रिंशी
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

117. माध्यन्दिनशुक्लयजुर्वेदसंहितायां ग्रहग्रहणमन्त्राः प्राप्यन्ते -

- (1) प्रथमेऽध्याये (2) द्वितीयेऽध्याये
(3) षष्ठेऽध्याये (4) सप्तमेऽध्याये
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

118. माध्यन्दिनशुक्लयजुर्वेदसंहितायाः विषये असमीचीनं वर्तते -

- (1) प्रथमेऽध्याये दर्शपौर्णमासेष्टिः प्राप्यते ।
(2) तृतीयेऽध्याये त्रिषष्टिः कण्डिकाः सन्ति ।
(3) अष्टमाध्याये प्रातःसवनगत आदित्यग्रहादिमन्त्राः सन्ति ।
(4) देव सवितः० इत्यनेन मन्त्रेण नवमाध्याय आरभ्यते ।
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

119. 'ते नो अर्वन्तो.....श्रुतो हवं विश्वे शृण्वन्तु' रिक्तस्थानमुचितविकल्पेन पूरयत -

- (1) हवन (2) हव
(3) वाच (4) ईड
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

120. 'इमन्देवा' अन्तिमा कण्डिका कस्याध्यायस्य वर्तते ?

- (1) माध्यन्दिनसंहितायाः चतुर्थाध्यायस्य
(2) माध्यन्दिनसंहितायाः पञ्चमाध्यायस्य
(3) माध्यन्दिनसंहितायाः अष्टमाध्यायस्य
(4) माध्यन्दिनसंहितायाः नवमाध्यायस्य
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

121. किशोरावस्थायां समाजीकरणस्य साधनेषु एतदनुचितम् -

- (1) परिवारः - साक्षात् सामाजिकता
- (2) समवयस्कसमूहः - अनुमोदनवृत्तिः
- (3) विद्यालयः - सामाजिकसंज्ञानाम् ।
- (4) प्रतिवेशः - वैयक्तिकताभिवृद्धिः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

122. संवेगनियन्त्रणाय एते उपायाः सन्ति -

- I. शोधनम्
- II. अध्यवसायः
- III. अनुचिन्तनम्
- IV. रेचनम्

उपयुक्तः विकल्पः अस्ति -

- (1) I, III, IV (2) II, III
- (3) I, II, IV (4) I, IV
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

123. "एतादृशं पदं वर्तते यस्मिन् मानसिकप्रक्रियाः यथा - स्मृतिः, अधिगमः, भाषा, चिन्तनं, प्रत्यक्षणम्, अवधानं कल्पनासहिताः अन्याः सूक्ष्म-संसाधन प्रक्रियाः इत्यासामाधारे व्यक्तिः कस्यापि समस्यायाः समाधानं करोति ।" - एतासां कृते अधोलिखितेषु एकं पदं प्रयुज्यते -

- (1) व्यवहारः (2) संज्ञानम्
- (3) प्रकार्यम् (4) सम्प्रत्ययः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

124. निम्नलिखितेषु कः मनोवैज्ञानिकः व्यवहारवादं न अङ्गीकरोति -

- (1) ईवान पी. पावलव
- (2) इडविन आर. गुथरी
- (3) जॉन डीवी
- (4) क्लार्क एल. हलः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

125. आर.एस.गैने-वर्येण प्रतिपादितायाः अधिगम-सोपानिक्याः विषये अयं क्रमः उचितः वर्तते -

- I. शाब्दिकः अधिगमः
- II. सम्प्रत्ययाधिगमः
- III. शृंखलाधिगमः
- IV. सिद्धान्ताधिगमः
- V. बहुभेदनाधिगमः

उचित विकल्पः -

- (1) III, I, V, II, IV
- (2) III, I, V, IV, II
- (3) I, III, V, IV, II
- (4) I, III, V, II, IV
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

126. "संज्ञानात्मकविकासे बालानां भाषा-चिन्तनञ्च महत्वपूर्णसाधनरूपेण वर्तते ।" इति कस्य मतम् ?

- (1) जॉन-स्टीनरमहोदयस्य
- (2) स्मिथ-महोदयस्य
- (3) एरिक्सन् - महोदयस्य
- (4) वाइगोत्स्की - महोदयस्य
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

127. ब्रूनर-अनुसारेण कथनमिदम् असमीचीनम् -

- (1) अधिगमः निर्देशात्मको भवति ।
- (2) ज्ञानसंरचना परिकल्पनायाः परीक्षणेन भवति ।
- (3) अधिगमे सामग्र्याः आभ्यन्तरीकरणं भवति ।
- (4) अधिगमः अन्वेषणात्मको भवति ।
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

128. मानसिकस्वस्थानां विशेषताः सन्ति -

- (1) शिक्षणे अभिरुचिः, पठने अरुचिः, त्रुटीनामस्वीकरणम्
- (2) प्रजातंत्रात्मकमनोवृत्तयः, अधीरता, गभीरमुद्रा
- (3) पाठ्येत्तरक्रियास्वरुचिः, ध्यानमग्नता, जीवनलक्ष्येष्वस्पष्टता
- (4) दायित्वबोधः, विषयप्राविण्यम्, विनोदप्रियता
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

129. "मानसिकस्वास्थ्यम्" इत्यनेन सम्बन्धितो नास्ति -

- (1) कुसमायोजनम्
- (2) आत्मविश्वासः
- (3) धनात्मक-मनोवृत्तिः
- (4) वास्तविकं प्रत्यक्षणम्
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810533

130. बुद्धिः सा क्षमता वर्तते या हि जनं नूतनपरिस्थितौ
समायोजने साहाय्यं करोति - इति परिभाषा वर्तते

- (1) पिन्टर-महोदयस्य
- (2) मन-महोदयस्य
- (3) बर्किंगम-महोदयस्य
- (4) कॉलविन-महोदयस्य
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810533

131. यस्याम् अवस्थायाम् आत्मनिर्माणस्य
परनिर्माणसहयोगस्य च मनोसामाजिकरूपाणां
विकासः दृश्यते, सा अस्ति -

- (1) बाल्यावस्था (2) प्रौढावस्था
- (3) किशोरावस्था (4) वृद्धावस्था
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810533

132. सांवेगिकबुद्धेः वैयक्तिकतत्त्वेषु इदं नास्ति ।

- (1) संवेगानाम् अभिज्ञानम्
- (2) संवेगानां प्रबन्धनम्
- (3) परानुभूतिः
- (4) आत्माभिप्रेरणम्
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810533

810533

133. पृच्छाप्रशिक्षण प्रतिमानदर्शनानुसारं ज्ञानम् -

- (1) ज्ञानं शाश्वतमस्ति ।
- (2) ज्ञानं परिवर्तनशीलमस्ति ।
- (3) ज्ञानम् अपरिवर्तनशीलमस्ति ।
- (4) ज्ञानं स्थिरमस्ति ।
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810533

134. यस्याम् अधिगमप्रक्रियायां छात्राणां समूहः
सहयोगपूर्णभावनया अधिगमं करोति सः वर्तते -

- (1) प्रेक्षणात्मक-अधिगमः
- (2) वाचिकाधिगमः
- (3) सम्प्रत्ययाधिगमः
- (4) सहकारी-अधिगमः
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

135. निर्मितिवादस्य अनुसारेण -

- I. अधिगमानुभवैः सह पूर्वज्ञानस्य संयोजनम् ।
- II. पूर्वज्ञानं व्यक्तेः सामाजिकसम्बन्धैः
अप्रभाव्यते ।
- III. जीवनानुभूतानुभवैः अधिगमः तटस्थः भवति ।
- IV. नवीनज्ञानं सहजं भवति यदा समाजासम्बद्धं
भवति ।

उपयुक्तः विकल्पः अस्ति -

- (1) केवलं I, III
- (2) केवलं I, IV
- (3) केवलं II, III, IV
- (4) केवलं I
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

136. अग्रिम-संघटक-प्रतिमानविषये एतानि कथनानि
अवलोकयत -

- I. अस्य उद्देश्यं सूचनानां प्रसंस्करणं भवति ।
- II. अस्य उद्देश्यं पाठ्यवस्तुतः सार्थक्यं भवति ।
- III. अस्य संरचना संघटनात्मिकी भवति ।
- IV. अस्य संरचनायां तार्किकं प्रस्तुतीकरणं
भवति ।

उपयुक्तः विकल्पः विद्यते -

- (1) I, III, IV (2) I, III
- (3) II, III, IV (4) I, II, III
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

137. शैक्षिकप्रौद्योगिक्यां सम्प्रेषणात्मक-प्रवाहेषु अयं युग्मः न परिगण्यते -

- (1) भाषणम् - श्रवणम्
- (2) लेखनम् - पठनम्
- (3) अनुदेशनम् - चिन्तनम्
- (4) प्रदर्शनम् - निरीक्षणम्
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810533

138. "हार्डवेयर" प्रौद्योगिक्याः उदाहरणं नास्ति -

- (1) पाठ्यपुस्तकम्
- (2) आकुञ्चनफलकम्
- (3) चलचित्रम्
- (4) स्फोरकपत्रम्
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810533

139. 'अनुवादिनी' (Anuvadani) इति अस्ति -

- (1) कठोरोपागमः
- (2) मृदूपागमः
- (3) प्रणाली विश्लेषणम्
- (4) अनुदेशनात्मक प्रणाली
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810533

140. सूचनाप्रौद्योगिक्याः उद्देश्यानि सन्ति -

- I. प्रदत्तांशानां संकलनम् ।
- II. सूचनानां सम्प्रेषणम् ।
- III. सूचनाप्रक्रियायाः निर्वचनम् ।
- IV. प्रदत्तानां विश्लेषणम् ।

उपयुक्तः विकल्पः वर्तते -

- (1) I, II, IV
- (2) I, II, III
- (3) II, III, IV
- (4) I, II, III, IV
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

810533

810533

141. आभासीयकक्षायाम् अयं बिन्दुः नास्ति -

- (1) शिक्षणाधिगमे समयस्थानदृष्ट्या छात्राणां अनुकूलता भवति ।
- (2) शिक्षणाधिगमे बहुमाध्यमप्रविधीनां प्रयोगः भवति ।
- (3) छात्राणां भावात्मकविकासाय विशेषावधानं प्रदीयते ।
- (4) कक्षाप्रबन्धनं सद्यस्क (Online) माध्यमेन भवति ।
- (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

142. प्रणालीविश्लेषणस्य सोपानेषु अयं वर्गः समीचीनः -

- I. उद्देश्यानां प्रतिपादनम्
 - II. प्रदत्तानां संकलनम्
 - III. समस्यायाः अवबोधः
 - IV. प्रणाल्याः सम्पादित-क्रियाणामवलोकनम्
 - V. समस्यायाः क्षेत्राणां व्यवस्थापनम्
 - VI. परिणामानां निर्वचनम्
- (1) I, II, III, IV, V
 - (2) II, III, IV, V, VI
 - (3) III, IV, V, VI
 - (4) I, II, IV, V, VI
 - (5) अनुत्तरितः प्रश्नः

143. मनोविज्ञानदृष्ट्या शिक्षणाधिगमप्रक्रियायाः अङ्गेषु कस्य समावेशः नास्ति ?

- (1) बुद्धिलब्धिः (2) पाठ्यवस्तुनः
(3) शिक्षार्थिनः (4) शिक्षणविधेः
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

144. मनोविज्ञानदृष्ट्या अधिगमं प्रभावयति -

- I. वातावरणम्, अभिप्रेरणा, अधिगमेच्छा
II. लिङ्गभेदः, प्रमादः, अनुभवः
III. अनभ्यासः, पूर्वाधिगमः, विषयवस्तु
IV. परिपक्वता, शारीरिकस्वास्थ्यम्, शिक्षणविधिः
समुचितः वर्गः -

- (1) I, II, III (2) I, II, IV
(3) II, III, IV (4) I, III, IV
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

145. शिक्षणाधिगमप्रक्रियायां शिक्षामनोविज्ञानं साहाय्यं न करोति -

- (1) विद्यार्थिनाम् अवगमने
(2) विषय-वस्तुचयने
(3) वंशानुक्रमे
(4) शिक्षणाधिगमस्य वातावरणचयने
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

146. गैरेटमहोदयानुसारं मनोविज्ञानं मानवव्यवहारस्य अध्ययनमस्ति, मतम् हि एतत् -

- (1) मानवानां पशूनाञ्च व्यवहाराणामध्ययनं करोति ।
(2) मानवानां समायोजनस्य अध्ययनं न करोति ।
(3) अन्तःकरणस्य मनोभावनायाः च अध्ययनं न करोति ।
(4) परिस्थितौ व्यवहाराणाम् अध्ययनं करोति ।
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

147. अध्यापकेभ्यः शिक्षामनोविज्ञानस्यावश्यकता वर्तते -

- I. शिक्षणकर्तव्यनिर्वहणार्थम्
II. शिक्षणे सौकर्यमुत्पादनार्थम्
III. शिक्षणसिद्धान्तानां मार्गदर्शनार्थम्
IV. शैक्षिकवृद्धेरविकासाार्थम्

उचितः वर्गः -

- (1) I, II, III, IV (2) I, III, IV
(3) I, II, III (4) II, III, IV
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

148. नैतिकविकासस्य अवस्थायाः कः स्तरः अधोलिखितेषु न परिगण्यते ?

- (1) प्राक्रूढिगत-नैतिकतायाः स्तरः
(2) उत्तररूढिगत - नैतिकतायाः स्तरः
(3) मध्यरूढिगत-नैतिकतायाः स्तरः
(4) रूढिगत - नैतिकतायाः स्तरः
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

149. हरलॉकवर्यस्य अनुसारेण कथनमिदम् उचितम् -

- (1) शारीरिकविकासे क्रमगत - असङ्गतपरिवर्तनानां शृंखला भवति ।
(2) शारीरिकविकासे अक्रमगत - सङ्गतपरिवर्तनानां शृंखला भवति ।
(3) शारीरिकविकासे क्रमगत - सङ्गतपरिवर्तनानां उत्तरोत्तरशृंखला भवति ।
(4) शारीरिकविकासे अक्रमगत - असङ्गतपरिवर्तनानां शृंखला भवति ।
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

150. मेकडूगलमहोदयस्य मते कौमारावस्थायां संवेगानां संख्या वर्तते -

- (1) एकादश (2) द्वादश
(3) त्रयोदश (4) चतुर्दश
(5) अनुत्तरितः प्रश्नः

रफ कार्य के लिए स्थान / SPACE FOR ROUGH WORK

